

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 462/2020-67

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. októbra 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA] [REDAKČIA], toho času v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a Ústave na výkon väzby [REDAKČIA] zastúpeného advokátom Mgr. Matejom Krajčim, PhD., Záhradnícka 51, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 a 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Tost 20/2019 zo 6. júna 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého rozhodnutia, sťažnostná argumentácia a skutkový stav

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. augusta 2019 elektronicky a 26. augusta 2019 poštou doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], toho času v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a Ústave na výkon väzby [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 a 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Tost 20/2019 zo 6. júna 2019 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

2. Ústavná sťažnosť sťažovateľa bola v súlade s čl. X bodom 5 písm. c) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov pridelená 17. októbra 2019 sudcovi spravodajcovi Milošovi Maďarovi a v zmysle čl. II bodu 3 písm. a) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020 v znení dodatku č. 1 a dodatku č. 2 prerokovaná v prvom senáte ústavného súdu v zložení uvedenom v záhlaví tohto uznesenia.

3. Z ústavnej sťažnosti a jej prílohy vyplýva, že Okresný súd Trnava (ďalej len „okresný súd“) na neverejnom zasadnutí konanom 14. mája 2019, ktorého predmetom bolo rozhodovanie o ďalšom trvaní väzby po podaní obžaloby, vo veci vedenej pod sp. zn. 6 Tk 1/2019 rozhodol podľa § 238 ods. 4 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) o ponechaní sťažovateľa vo väzbe z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku (ďalej len „uznesenie okresného súdu“).

4. Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“), rozhodujúc o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu, uznesením sp. zn. 3 Tos 116/2019 z 29. mája 2019 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“) podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku zrušil napadnuté uznesenie okresného súdu v celom rozsahu a podľa § 238 ods. 4 Trestného poriadku v spojení s § 80 ods. 1 písm. c) a ods. 2 Trestného poriadku prepustil sťažovateľa z väzby na slobodu za súčasného nahradenia väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku dohľadom probačného a mediačného úradníka a nariadenia kontroly sťažovateľa technickými prostriedkami.

5. Z podanej ústavnej sťažnosti a jej príloh ďalej vyplynulo, že vyšetrovateľ Národnej kriminálnej agentúry, národnej protizločineckej jednotky Policajného zboru (ďalej len „vyšetrovateľ“) uznesením ČVS: PPZ-83/NKA-PZ-BA-2017 z 20. februára 2019 (ďalej len „uznesenie vyšetrovateľa“) vzniesol sťažovateľovi obvinenie z trestného činu vraždy podľa § 219 ods. 1 a ods. 2 písm. c) a i) zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov účinného do 31. decembra 2005 na tam uvedenom skutkovom základe (ďalej len „trestná vec vraždy“). Uznesenie vyšetrovateľa v trestnej veci vraždy bolo sťažovateľovi doručené 22. februára 2019.

5.1 Uznesením vyšetrovateľa ČVS: PPZ-797/NKA-PZ-BA-2018 z 20. februára 2019 bola trestná vec vraždy spojená na spoločné konanie s inými trestnými vecami a spoločné konanie je ďalej vedené Národnou kriminálnou agentúrou, národnou protizločineckou jednotkou Policajného zboru pod ČVS: PPZ-797/NKA-PZ-BA-2018.

6. Po prepustení sťažovateľa z väzby na slobodu vo veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 6 Tk 1/2019 bol sťažovateľ toho istého dňa (29. mája 2019, pozn.) vo večerných hodinách zadržaný podľa § 86 Trestného poriadku ako obvinený v trestnej veci vraždy.

7. Dňa 30. mája 2019 prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „prokurátor ÚŠP“) podal na Špecializovaný trestný súd v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica (ďalej len

„špecializovaný trestný súd“) návrh sp. zn. VII/1Gv/164/18/1000-91 na vzatie sťažovateľa ako obvineného do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a), b) a c) Trestného poriadku (ďalej len „návrh prokurátora ÚŠP“).

8. Sudca pre prípravné konanie špecializovaného trestného súdu o návrhu prokurátora ÚŠP rozhodol podľa § 72 ods. 3 Trestného poriadku uznesením sp. zn. 2 Tp 18/2019 z 31. mája 2019 (ďalej len „uznesenie špecializovaného trestného súdu“) tak, že mu nevyhovelo, nevzal sťažovateľa do väzby a prepustil ho zo zadržania na slobodu. Špecializovaný trestný súd v odôvodnení uznesenia síce bez akýchkoľvek pochybností pripustil, že u sťažovateľa je daná základná materiálna podmienka dôvodu väzby, a to dôvodnosť podozrenia. Pokiaľ ide o prokurátorom ÚŠP uvádzané dôvody zakladajúce ďalšie materiálne dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a), b), a c) Trestného poriadku s výnimkou úvah týkajúcich sa väzobného dôvodu tzv. útekovej väzby, sa však špecializovaný trestný súd s analýzou veci prokurátorom ÚŠP nestotožnil, a to z niekoľkých na seba nadväzujúcich dôvodov.

8.1 Špecializovaný trestný súd poukázal na skutočnosť, že za najdôležitejší a pre vec rozhodujúci fakt považuje uznesenie krajského súdu, ktorým síce konštatoval dôvody tzv. útekovej väzby vo veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 6 Tk 1/2019, v rámci ktorej okresný súd rieši v podstate obdobný prípad, než je vznesené obvinenie v trestnej veci vraždy, ale krajský súd poznajúc a opisujúc všetky súvislosti relevantné pre vec dospel k záveru, že eventualitu úteku sťažovateľa je v tomto prípade možno eliminovať nahradením väzby nasadením elektronických prostriedkov slúžiacich na určenie polohy kontrolovanej osoby. Špecializovaný trestný súd ďalej zdôraznil, že vec, ktorú krajský súd posudzoval, je v zásade „rovnakej kvality“ ako vec, ktorá je podkladom pre rozhodovanie o väzbe. Špecializovaný trestný súd napokon zhodnotil, že ak za danej situácie krajský súd právoplatne uzavrel, že väzbu obvineného možno nahradiť, takúto argumentáciu iným súdom rovnakej inštalácie v zásade nie je možné spochybniť.

9. Proti uzneseniu špecializovaného trestného súdu podal prokurátor ÚŠP ihneď po jeho vyhlásení sťažnosť, o ktorej rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením

na verejnom zasadnutí konanom 6. júna 2019. Prokurátor ÚŠP zotrval na dôvodoch uvedených vo svojom návrhu a žiadal, aby najvyšší súd zrušil napadnuté uznesenie špecializovaného trestného súdu a sám rozhodol tak, že sťažovateľa zoberie do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a), b) a c) Trestného poriadku.

10. Najvyšší súd, rozhodujúc o podanej sťažnosti prokurátora ÚŠP, preskúmal správnosť výrokov napadnutého uznesenia špecializovaného trestného súdu, ako aj konanie predchádzajúce týmto výrokom a vychádzajúc z dovedy vykonaného dokazovania napadnutým uznesením podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku zrušil uznesenie špecializovaného trestného súdu, podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku vzal sťažovateľa do väzby a podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku väzbu sťažovateľa nenahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka. Lehota trvania väzby začala plynúť okamihom vyhlásenia tohto uznesenia, t. j. od 6. júna 2019 o 14.30 h, pričom do lehoty trvania väzby bola započítaná lehota od zadržania sťažovateľa 29. mája 2019 o 19.12 h do 31. mája 2019 o 19.00 h.

11. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti tvrdí, že najvyšší súd „*svoje rozhodnutie bezprostredne po jeho vyhlásení nijako neodôvodnil*“ a rozhodoval na podklade tých istých väzobných dôvodov ako krajský súd, ktorý ho prepustil z väzby na slobodu za súčasného nahradenia väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka a nariadenia jeho kontroly technickými prostriedkami. Sťažovateľ uvádza, že najvyšší súd ho bez uvedenia relevantného dôvodu opätovne vzal do väzby, čím „*v podstate ako vecne a miestne nepríslušný súd zmenil*“ uznesenie krajského súdu.

12. Sťažovateľ zdôrazňuje, že krajskému súdu pred rozhodnutím o prepustení sťažovateľa z väzby na slobodu bola známa skutočnosť, že uznesením vyšetrovateľa v trestnej veci vraždy bolo sťažovateľovi vznesené obvinenie pre ďalší skutok, keďže toto uznesenie bolo predložené okresnému súdu už 14. mája 2019 pri výsluchu sťažovateľa, keď okresný súd rozhodoval o pokračovaní väzby po podaní obžaloby vo veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 6 Tk 1/2019.

10.000,- EUR, ktoré je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

V. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný nahradiť [REDAKOVANÉ]
[REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ],
ako sťažovateľovi trovy konania vo výške, ako budú vyčíslené po prijatí tejto sťažnosti na ďalšie konanie.“

15. Ústavný súd ešte pred predbežným prerokovaním ústavnej sťažnosti vlastným šetrením zistil, že sťažovateľ bol právoplatne odsúdený v inej trestnej veci a v tej súvislosti bol 6. novembra 2019 prepustený z väzby na príkaz prokurátora ÚŠP sp. zn. VII/1Gv/164/18/1000 a toho istého dňa nastúpil výkon trestu odňatia slobody vo veci vedenej špecializovaným trestným súdom pod sp. zn. BB-3T 2/2018, v ktorej odsudzujúci rozsudok v spojení s rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 4 To 5/2019 nadobudol právoplatnosť 8. októbra 2019. Sťažovateľ sa podľa oznámenia Zboru väzenskej a justičnej stráže aktuálne nachádza v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a Ústave na výkon väzby Leopoldov a trest mu uplynie 16. februára 2037.

II.

Relevantná právna úprava a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

16. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

17. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

18. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

19. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

20. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania:

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

21. Podľa čl. 1 ods. 1 ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo.

22. Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy osobná sloboda sa zaručuje.

23. Podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom:

a) zákonné uväznenie po odsúdení príslušným súdom;

b) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby preto, že sa nepodrobila rozhodnutiu vydanému súdom podľa zákona, alebo preto, aby sa zaručilo splnenie povinnosti ustanovenej zákonom;

c) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak sú oprávnené dôvody domnievať sa, že je potrebné zabrániť jej v spáchaní trestného činu alebo v úteku po jeho spáchaní;

d) iné pozbavenie slobody maloletého na základe zákonného rozhodnutia na účely výchovného dohľadu alebo jeho zákonné pozbavenie slobody na účely jeho predvedenia pred príslušný orgán;

e) zákonné držanie osôb, aby sa zabránilo šíreniu nákazlivej choroby, alebo duševne chorých osôb, alkoholikov, narkomanov alebo tulákov;

f) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby, aby sa zabránilo jej nepovolenému vstupu na územie, alebo osoby, proti ktorej prebieha konanie o vyhostenie alebo vydanie.

24. Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody v súlade s ustanoveniami odseku 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci a má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania. Prepustenie sa môže podmieniť zárukou, že sa dotknutá osoba ustanoví na pojednávanie.

25. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o porušení základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd rozhoduje len v prípade, ak je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, ak by

účinky výkonu tejto právomoci všeobecnými súdmi neboli zlučiteľné s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1 ústavy) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (*mutatis mutandis* II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Pri uplatňovaní právomoci podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (*mutatis mutandis* I. ÚS 13/00, I. ÚS 19/02, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Úlohou ústavného súdu rovnako nie je chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01).

26. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti uprednostňuje materiálne poňatie právneho štátu, ktoré spočíva, okrem iného, na interpretácii právnych predpisov z hľadiska ich účelu a zmyslu, pričom pri riešení (rozhodovaní) konkrétnych prípadov sa nesmie opomínať, že prijaté riešenie (rozhodnutie) musí byť akceptovateľné aj z hľadiska všeobecne ponímanej spravodlivosti (*mutatis mutandis* IV. ÚS 1/07, IV. ÚS 75/08, I. ÚS 57/07, I. ÚS 82/07, IV. ÚS 182/07). Všeobecný súd pri svojom rozhodovaní nie je doslovným znením zákonného ustanovenia viazaný absolútne. Môže, dokonca sa musí od neho (od doslovného znenia právneho textu) odchýliť v prípade, ak to vyžaduje účel zákona, systematická súvislosť alebo požiadavka ústavou súladného výkladu zákonov a obdobných všeobecne záväzných právnych predpisov (čl. 152 ods. 4 ústavy). Samozrejme,

i v týchto prípadoch sa musí vyvarovať svojvôle (arbitrárnosti) a svoju interpretáciu právnej normy musí založiť na racionálnej argumentácii (*mutatis mutandis* III. ÚS 72/2010). V prípadoch nejasnosti alebo nezrozumiteľnosti znenia ustanovenia právneho predpisu alebo v prípade rozporu tohto znenia so zmyslom a účelom príslušného ustanovenia, o ktorého jednoznačnosti niet pochybnosti, možno uprednostniť výklad *e ratione legis* pred doslovným gramatickým (jazykovým) výkladom. Viazanosť štátnych orgánov v zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy totiž neznamená výlučnú a bezpodmienečnú nevyhnutnosť doslovného gramatického výkladu aplikovaných zákonných ustanovení. Ustanovenie čl. 2 ods. 2 ústavy nepredstavuje iba viazanosť štátnych orgánov textom, ale aj zmyslom a účelom zákona (III. ÚS 341/07). Ústavne konformný výklad je príslušný orgán verejnej moci povinný uplatňovať vo vzťahu ku všetkým účastníkom konania a zároveň garantovať ich primeranú rovnováhu tak, aby bolo rozhodnutie v predmetnej veci akceptovateľné z hľadiska požiadaviek vyplývajúcich jednak z ústavy, ako aj medzinárodných zmlúv o ľudských právach a základných slobodách, ktorými je Slovenská republika viazaná.

27. Prípady, v ktorých nesprávna aplikácia jednoduchého práva všeobecným súdom má za následok porušenie základných práv a slobôd, sú tie, v ktorých táto nesprávna aplikácia jednoduchého práva je spätá s konkurenciou jednotlivých noriem tohto práva, prípadne s konkurenciou rôznych interpretačných alternatív, v ktorých sa odráža kolízia ústavných princípov, a naostatok za také možno považovať aj prípady svojvoľnej aplikácie jednoduchého práva. Pojem svojvôle možno interpretovať na prípady, keď všeobecný súd urobí taký výklad použitej právnej normy, ktorý je v extrémnom rozpore s právom na súdnu ochranu a princípom spravodlivosti, alebo ho urobí v inom než zákonom ustanovenom a v právnom myslení konsenzuálne akceptovanom význame či bez bližších nerozpoznateľných kritérií (I. ÚS 533/2016). O svojvôli (arbitrárnosti) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (III. ÚS 264/05).

28. Úlohou ústavného súdu je teda dohliadať iba na zlučiteľnosť účinkov výkonu právomoci všeobecných súdov so základnými právami garantovanými prostredníctvom ústavy a medzinárodných zmlúv. Ak je postup všeobecného súdu v konkrétnej veci ústavne konformný a v súlade so zákonom a jeho rozhodnutie je preskúmateľné a bez znakov svojvôle (arbitrárnosti), ústavný súd nemá dôvod zasahovať do výkonu jeho právomoci a vyslovovať porušenie základných práv (I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05).

29. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, ak ústavný súd pri jej predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie. V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť aj absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Za dôvody zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti treba v zmysle judikatúry (napr. IV. ÚS 62/08, IV. ÚS 211/08, II. ÚS 640/2016) považovať aj konkrétne okolnosti prípadu, predovšetkým intenzitu pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní dotknutého orgánu verejnej moci a ich ústavnoprávny rozmer a únosnosť z hľadiska požiadaviek na ochranu práv, ktorých porušenie sa namieta, vrátane posúdenia, či tieto pochybenia, resp. nedostatky reálne spôsobili alebo mohli spôsobiť sťažovateľovi ujmu na jeho ústavou zaručených právach.

30. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť

porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (*mutatis mutandis* III. ÚS 71/2018).

III.

Posúdenie veci ústavným súdom

31. Podstata ústavnej sťažnosti sťažovateľa spočíva v namietanom porušení jeho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 a 3 dohovoru v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy, a to napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorým zrušil uznesenie špecializovaného trestného súdu a vzal sťažovateľa do väzby, pričom väzbu sťažovateľa nenahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka. K porušeniu označených práv sťažovateľa malo dôjsť tým, že najvyšší súd napadnutým uznesením svojvoľne obmedzil osobnú slobodu sťažovateľa, pričom tak urobil bez náležitého odôvodnenia.

32. Sťažovateľ v texte podanej ústavnej sťažnosti namieta aj porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 dohovoru vo vzťahu k nedostatočnému odôvodneniu napadnutého uznesenia, ale tieto námietky neboli premietnuté do petitu ústavnej sťažnosti, ktorý rámcuje referenčný rámec prieskumnej povinnosti ústavného súdu. S poukazom na znenie § 45 zákona o ústavnom súde, v zmysle ktorého je ústavný súd viazaný rozsahom a dôvodmi ústavnej sťažnosti, tento preskúmal a posúdil námietky sťažovateľa vo vzťahu k sťažovateľom označenému čl. 17 ods. 1 ústavy a čl. 5 ods. 1 a 3 dohovoru.

33. Sťažovateľ sa teda prostredníctvom posudzovanej ústavnej sťažnosti domáha vyslovenia porušenia jeho už uvedených práv a následného zrušenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu; taktiež sa domáha prepustenia z väzby na slobodu, priznania finančného zadost'učinenia a náhrady trov konania pred ústavným súdom.

34. Pokiaľ ide o relevantné časové súvislosti, napadnuté uznesenie najvyššieho súdu bolo sťažovateľovi doručené 20. júna 2019. Sťažovateľ podal ústavnú sťažnosť 20. augusta 2019, vzhľadom na to ústavný súd vyhodnotil zákonom o ústavnom súde (§ 124) stanovenú dvojmesačnú lehotu na podanie ústavnej sťažnosti za dodržanú.

III.1 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 17 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 1 s 3 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu

35. Ústavný súd v zmysle svojej ustálenej judikatúry zdôrazňuje, že väzba je najzávažnejším zásahom do osobnej slobody a do práv obvineného. Keďže ide o najzávažnejší zásah, vyžaduje po celý čas súdnu kontrolu ústavnosti a zákonnosti (*mutatis mutandis* III. ÚS 26/01). Je výsostným právom, ale aj povinnosťou všeobecného súdu skúmať všetky okolnosti spôsobilé vyvrátiť alebo potvrdiť existenciu skutočného verejného záujmu odôvodňujúceho so zreteľom na prezumpciu nevinny výnimku z pravidla rešpektovania osobnej slobody a uviesť ich v rozhodnutiach o väzbe (Toth c. Rakúsko z 12. 12. 1991). Ústavný súd už vo viacerých svojich rozhodnutiach zdôraznil, že jeho právomoc na rozhodovanie vo väzobných veciach predpokladá výlučne skúmanie toho, či sa v konaní pred väzobnými súdmi dodržali ústavno-procesné princípy takého obmedzenia osobnej slobody, akým je väzba obvineného (II. ÚS 76/02, IV. ÚS 83/03, IV. ÚS 171/03).

36. Sťažovateľom namietaný čl. 17 ods. 1 ústavy zaručuje osobnú slobodu vo väčšom rozsahu ako ustanovenia čl. 17 ods. 2 až 6, ktoré zaručujú osobnú slobodu vo výslovne upravených situáciách, najmä v súvislosti s trestným stíhaním. Ustanovenie čl. 17 ods. 1 je ústavnou normou, ktorá musí byť interpretovaná a aplikovaná extenzívne, aby zahrnula všetky prípady porušenia osobnej slobody. Nevyhnutnosť extenzívneho výkladu čl. 17 ods. 1 ústavy odôvodňuje nielen požiadavka humanity a spravodlivosti, ale aj existencia medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky. Článkom 17 ods. 1 sa nezaručuje iba ochrana osobnej slobody v trestnom stíhaní ako to robí čl. 5 dohovoru, ale v širšom rozsahu hmotnoprávna

aj procesnoprávna ochrana osobnej slobody (Drgonec, J. Ústava Slovenskej republiky. Teória a prax. Bratislava : C. H. Beck, 2015, s. 450.).

37. Naopak, čl. 5 ods. 3 dohovoru sa vzťahuje výlučne na prípady pozbavenia slobody uvedené v čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru, t. j. na prípady väzby v súvislosti s trestným stíhaním. Aj v zmysle judikatúry ústavného súdu (napr. III. ÚS 67/08, IV. ÚS 152/09, II. ÚS 204/2016, III. ÚS 187/2016) sa na preskúmanie rozhodnutia o vzatí do väzby vzťahujú ustanovenia čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru. Procesné pravidlá, ktoré sú *ratione materiae* súčasťou čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru, sa týkajú skúmania dôvodnosti ďalšieho trvania väzby.

38. Ústavný súd už viackrát vyslovil, že každé pozbavenie slobody musí byť „zákonné“, t. j. musí byť vykonané „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, musí byť zlučiteľné s účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli (I. ÚS 165/02, II. ÚS 55/98, I. ÚS 177/03, III. ÚS 7/00, I. ÚS 115/07, I. ÚS 187/07). Aj čl. 5 ods. 1 dohovoru vyžaduje, aby k pozbaveniu osobnej slobody došlo „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a každé dohovorom prípustné pozbavenie osobnej slobody [čl. 5 ods. 1 písm. a) až f)] musí byť „zákonné“. Dohovor tu teda priamo odkazuje na vnútroštátne právo, a preto rešpektovanie tohto práva je integrálnou súčasťou záväzkov zmluvných štátov (Lukanov v. Bulharsko z 20. 3. 1997, bod 43).

39. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd pristúpil k preskúmaniu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 4 Tost 20/2019 zo 6. júna 2019.

40. V úvode posúdenia ústavnej sťažnosti ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ uvádza na podporu svojich tvrdení rozsiahle právne argumenty vrátane citácií právnej úpravy či judikatúry na európskej úrovni. V rámci preskúmania posudzovanej ústavnej sťažnosti má však ústavný súd pochybnosti o uplatnení mnohých citovaných dokumentov na posudzovaný prípad. Ústavný súd nezistil žiadnu spojitosť medzi na jednej strane napadnutým uznesením a konaním, ktoré mu predchádzalo, a na strane

druhej napr. čl. 82 ods. 1 písm. a) Zmluvy o fungovaní Európskej únie v aktuálnom znení Lisabonskej zmluvy (ktoré je v sťažnosti dokonca zdôraznené), na základe ktorého „[j]ustičná spolupráca v trestných veciach v Únii je založená na zásade vzájomného uznávania rozsudkov a iných justičných rozhodnutí a zahŕňa aproximáciu zákonov a iných právnych predpisov členských štátov v oblastiach uvedených v odseku 2 a článku 83. Európsky parlament a Rada prijímú v súlade s riadnym legislatívnym postupom opatrenia zamerané na: a) vytvorenie pravidiel a postupov na zabezpečovanie uznávania všetkých foriem rozsudkov a iných súdnych rozhodnutí v celej Únii [...]“. Citovaná norma primárneho práva Európskej únie je neuplatniteľná na napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, ako aj na postup, ktorý predchádzal jeho vyhláseniu, keďže ide o rýdzo vnútroštátnu trestnú vec. Ústavný súd nezistil, aby najvyšší súd či ktorýkoľvek iný orgán požiadal o uznanie a vykonanie napadnutého uznesenia v inom členskom štáte Európskej únie.

41. Ústavný súd k samotnému posúdeniu ústavnej sťažnosti uvádza, že najvyšší súd napadnuté uznesenie, prostredníctvom ktorého sťažovateľa vzal do väzby, vydal v rámci preskúmania uznesenia špecializovaného trestného súdu. Najvyšší súd ako súd sťažnostný na základe § 192 ods. 1 Trestného poriadku preskúmal správnosť výrokov uznesenia špecializovaného trestného súdu, ako aj konanie predchádzajúce týmto výrokom a vychádzajúc z dovtedy vykonaného dokazovania podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku zrušil napadnuté uznesenie špecializovaného trestného súdu a podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku vzal sťažovateľa do väzby. Najvyšší súd sa v rámci svojej prieskumnej činnosti zaoberal sťažnosťou prokurátora ÚŠP a skúmal ju vrátane relevantných ustanovení ústavy, ako aj dohovoru. Bolo úlohou ústavného súdu v rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti posúdiť, či ich skutočne rešpektoval, a to minimálne v takej miere, ktorá je z ústavného hľadiska akceptovateľná a udržateľná, a na tomto základe formulovať záver, či ústavná sťažnosť je alebo nie je opodstatnená.

42. Ústavný súd po oboznámení sa s výrokovou časťou napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ako aj jeho odôvodnenia, dospel k názoru, že obsahuje dostatok

právnych záverov, vychádzajúcich a nadväzujúcich na ústavu, ako aj dohovor. Napadnuté uznesenie nebolo svojvoľné, ale bolo prijaté na základe zákonného postupu v rámci trestného konania, a to sťažnostným súdom na základe sťažnosti prokurátora.

43. Pre rozhodnutie ústavného súdu, či došlo alebo nedošlo k neprípustnému zásahu do základného práva sťažovateľa na osobnú slobodu napadnutým uznesením najvyššieho súdu, sú však relevantnými aj konkrétne okolnosti preskúmvanej veci, na ktoré je v zmysle svojej judikatúry ústavný súd v každom jednotlivom prípade povinný pri svojom rozhodovaní prihliadať (obdobne pozri II. ÚS 353/06, II. ÚS 142/07, II. ÚS 80/08, I. ÚS 59/2016, III. ÚS 217/2016 a pod., ale vyplýva to aj z mnohých rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva – napr. rozhodnutie z 26. júna 1991 vo veci *Letellier proti Francúzsku*, rozhodnutie z 23. novembra 1993 vo veci *Navarra proti Francúzsku*).

44. Ústavný súd osobitne preskúmal aj relevantné otázky pre komplexné posúdenie ústavnej sťažnosti, a to návrh prokurátora ÚŠP na vzatie sťažovateľa do väzby a jeho sťažnosť proti uzneseniu špecializovaného trestného súdu, ktorým nevyhovelo tomuto návrhu; splnenie väzobných podmienok v rámci trestného stíhania sťažovateľa; okolnosti zadržania sťažovateľa, ku ktorému došlo v ten istý deň, ako došlo aj k nahradeniu jeho väzby v inej trestnej veci; ako aj okolnosti rozhodovania o podmienkach nahradenia väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka.

45. Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že v preskúmvanej bola splnená základná formálna podmienka rozhodovania o väzbe sťažovateľa – vznesenie obvinenia, a to uznesením vyšetrovateľa z 20. februára 2019 v trestnej veci vraždy.

46. Z posudzovanej ústavnej sťažnosti, ako aj z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol 29. mája 2019 o 19.12 h zadržaný ako obvinený postupom podľa § 86 ods. 1 Trestného poriadku, čoho dôsledkom bola jeho osobná sloboda obmedzená. Návrh prokurátora na jeho vzatie do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1

písm. a), b) a c) Trestného poriadku bol sudcovi pre prípravné konanie špecializovaného trestného súdu doručený 30. mája 2019 o 13.00 h. Sťažovateľ bol ako obvinený vypočutý 31. mája 2019 v čase od 16.00 do 19.00 h. Ako obvinený bol odovzdaný súdu do 48 hodín od jeho zadržania, čo zodpovedá postupu v zmysle § 86 ods. 1 poslednej vety Trestného poriadku. Sudca pre prípravné konanie špecializovaného trestného súdu rozhodol o jeho nevzatí do väzby do 72 hodín od jeho prevzatia a doručenia návrhu prokurátora, čo zodpovedá postupu v zmysle § 87 ods. 2 prvej vety Trestného poriadku. Sťažovateľ ako obvinený bol riadne poučený o svojich právach, pričom uviedol, že potrebuje tlmočníka do jazyka maďarského. Tejto jeho požiadavke vyhovené bolo.

47. Ústavný súd rovnako ako najvyšší súd sa zaoberal otázkou, či boli dané taktiež materiálne podmienky pre obmedzenie osobnej slobody sťažovateľa väzbou na základe relevantných ustanovení Trestného poriadku. V prvom rade bolo potrebné preskúmať, či doteraz zistené skutočnosti (t. j. do času rozhodovania najvyššieho súdu) nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, tento má znaky konkrétneho trestného činu a či je dané podozrenie, že ho mali spáchať obvinení, a to s takou mierou pravdepodobnosti, ktorá zodpovedá aktuálnemu štádiu trestného konania v zmysle § 71 ods. 1 Trestného poriadku. Najvyšší súd, rovnako ako súd prvého stupňa, dospeli k záveru o dôvodnosti trestného stíhania sťažovateľa.

48. Najvyšší súd po zistení, že v ním preskúmanej veci je daná taktiež materiálna podmienka pre vzatie obvineného do väzby, a to dôvodné podozrenie zo spáchania skutku kladeného mu za vinu, podrobil prieskumu záver špecializovaného trestného súdu o existencii, resp. neexistencii dôvodov väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. a), b) a c) Trestného poriadku. Na rozdiel od právneho názoru špecializovaného trestného súdu, ktorý argumentoval neexistenciou čo i len jedného z dôvodov väzby u sťažovateľa, najvyšší súd dospel k záveru o ich existencii, a to pokiaľ ide o dôvody týkajúce sa tzv. útekovej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, pričom v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol argumenty preukazujúce tento záver a zohľadnil taktiež aj odsúdenie sťažovateľa v inej trestnej

veci, v rámci ktorej mu bol uložený, okrem iného, trest odňatia slobody vo výmere 17 rokov (pokiaľ ide o ďalšie dôvody väzby uvádzané prokurátorom ÚŠP – t. j. dôvody podľa § 71 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku, s ich existenciou sa nestotožnil ani najvyšší súd, čo taktiež detailne vysvetlil v odôvodnení napadnutého uznesenia, pozn.). V referenčných súvislostiach je argumentácia najvyššieho súdu vo vzťahu k už uvedených skutočnostiam sústredená na s. 11 napadnutého uznesenia, na ktorú časť ústavný súd odkazuje a pre zrozumiteľnosť veci ju nepovažuje za potrebné sťažovateľovi opakovať.

49. Podstatnou námietkou sťažovateľa v rámci napadnutého uznesenia bola taktiež námietka týkajúca sa času jeho zadržania, ku ktorému došlo v ten istý deň, ako došlo aj k nahradeniu jeho väzby v inej trestnej veci a jeho prepusteniu na slobodu s nariadením kontroly technickými prostriedkami – osobným identifikačným zariadením a zariadením na určenie polohy kontrolovanej osoby podľa § 4 a § 6 zákona č. 78/2015 Z. z. o kontrole výkonu niektorých rozhodnutí technickými prostriedkami a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

50. Pokiaľ ide o námietky sťažovateľa, že najvyšší súd rozhodoval na podklade tých istých väzobných dôvodov ako krajský súd, ktorý ho prepustil z väzby na slobodu za súčasného nahradenia väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka a nariadenia jeho kontroly technickými prostriedkami, najvyšší súd poskytol sťažovateľovi podľa názoru ústavného súdu náležitú odpoveď. Na s. 12 – 13 napadnutého uznesenia najvyšší súd vysvetľuje, že jeho prieskumu nie je podrobené uznesenie krajského súdu či uznesenie okresného súdu, pričom zdôrazňuje, že oba tieto súdy dospeli k záveru, že dôvody väzby sú u sťažovateľa dané, avšak krajský súd dospel k záveru, že túto je možné nahradiť dohľadom probačného a mediačného úradníka s nariadením kontroly technickými prostriedkami. V ďalšom najvyšší súd prízvukoval, že nie je týmito rozhodnutiami žiadnym spôsobom viazaný (ako nebol ani špecializovaný trestný súd ako súd prvého stupňa, pozn.) a posudzuje všetky skutočnosti samostatne, aj keď primeranosť väzby ako celku musí posúdiť. Napokon najvyšší súd zdôraznil, že napriek tomu, že sťažovateľovi bolo obvinenie v trestnej

veci vraždy vznesené uznesením vyšetrovateľa už 20. februára 2019, okresný súd a ani krajský súd toto trestné stíhanie žiadnym spôsobom nekonštatovali a vo svojich rozhodnutiach sa s ním nevysporiadali.

50.1 Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti tvrdil, že krajskému súdu pred rozhodnutím o prepustení sťažovateľa z väzby na slobodu bola známa skutočnosť, že uznesením vyšetrovateľa v trestnej veci vraždy bolo sťažovateľovi vznesené obvinenie pre ďalší skutok, keďže toto uznesenie bolo predložené okresnému súdu už 14. mája 2019 pri výsluchu sťažovateľa, keď okresný súd rozhodoval o pokračovaní väzby po podaní obžaloby vo veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 6 Tk 1/2019.

50.2 Ústavný súd si pre účely objektívneho posúdenia tohto tvrdenia vyžiadal informáciu zo súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 6 Tk 1/2019, pričom okresný súd potvrdil, že zo spisu nevyplýva, že v čase rozhodovania o ponechaní sťažovateľa vo väzbe okresný súd disponoval spomínaným uznesením vyšetrovateľa. Aj zo zápisnice z neverejného zasadnutia okresného súdu konaného 14. mája 2019, ktorú sťažovateľ priložil k ústavnej sťažnosti, vyplýva, že obhajca sťažovateľa na uznesenie vyšetrovateľa len „upozornil“ v tej súvislosti, že sa podaná obžaloba vo veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 6 Tk 1/2019 zakladá na výpovediach tých istých svedkov, resp. obvinených, resp. obžalovaných.

50.3 Zo spomínanej zápisnice však nie je vôbec zrejmé, že obhajca sťažovateľa súdu fyzicky predložil uznesenie vyšetrovateľa a že ho mal okresný súd (a neskôr krajský súd, keď rozhodoval o sťažnosti sťažovateľa ako obvineného) k dispozícii, resp. že mal o ňom vedomosť. Ako napokon vyplýva z uznesenia okresného súdu a uznesenia krajského súdu, tak ako to uviedol aj najvyšší súd v napadnutom uznesení, okresný súd a ani krajský súd toto trestné stíhanie žiadnym spôsobom nereflektovali vo svojich rozhodnutiach a ani sa s ním nijako nevysporiadali.

50.4 Posudzujúc uvedenú námietku sťažovateľa vo vzájomných súvislostiach, ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd pri svojom rozhodovaní o vzatí sťažovateľa do väzby rozhodoval v inej trestnej veci ako krajský súd, pričom vzal do úvahy aj okolnosť, na ktorú krajský súd neprihliadol, a preto považuje túto námietku sťažovateľa za neopodstatnenú.

51. Postup orgánov verejnej moci prebiehal na základe relevantných ustanovení Trestného poriadku. V posudzovanom prípade sa ponúka uplatnenie judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci *Yegorov proti Slovenskej republike* (sťažnosť č. 27112/11), v ktorej bolo konštatované porušenie práv v súvislosti s jeho opakovaným bratím do väzby. Avšak, situácia sťažovateľa je odlišná od stavu v uvedenej veci. Vo veci *Yegorov* išlo o opakované vzatie do väzby po tom, čo bol z inej väzby prepustený na slobodu, a to na základe jedného z početných obvinení, ktoré boli proti nemu vznesené paralelne alebo jedno po druhom. Týmto spôsobom bol držaný vo väzbe viac ako 10 rokov a bol bratý do väzby na maximálne prípustnú lehotu znovu a znovu za obvinenia nasledujúce za sebou. Najvyšší súd vzal do úvahy aj uvedené rozhodnutie a teda dôsledne prihliadal na zásadu primeranosti trvania väzby nielen v jednom, ale viacerých konaniach a dospel k záveru, že táto zásada porušená nie je. Ako uviedol najvyšší súd v napadnutom uznesení, *«obvinenému nebolo „účelovo“ vznesené obvinenie v ďalšej veci potom, čo „nevyšla väzba“ v inej veci»*, keďže sťažovateľovi bolo vznesené obvinenie v trestnej veci vraždy už 20. februára 2019. Ako správne najvyšší súd uzavrel, nevychádzal z tých istých skutočností ako krajský súd, ale komplexne všetky skutočnosti vyhodnotil tak, že dospel k záveru o existencii dôvodov tzv. útekovej väzby.

52. Po konštatovaní existencie dôvodov väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku najvyšší súd súčasne skúmal, či by väzbu sťažovateľa bolo možné nahradiť dohľadom probačného a mediačného úradníka. Nezistil však žiadne výnimočné okolnosti, ktoré takéto nahradenie väzby podmieňujú, keďže sťažovateľ je stíhaný pre obzvlášť závažný zločin. Ako uviedol najvyšší súd na s. 16 napadnutého uznesenia: *„... zvažoval dôsledne, či a do akej miery ponechanie obvineného na slobode zvyšuje nebezpečnosť jeho konania zakladajúceho väzobný dôvod podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku a či obmedzenie osobnej slobody obvineného výkonom väzby nie je celkom zjavne neprimerané k miere zvýšeného rizika, ktoré by vyplývalo z jeho zotrvania či ponechania na slobode. V tejto súvislosti je potrebné mať na zreteli najmä tú skutočnosť, že hrozba vysokého trestu v kontexte s ďalšími dôvodmi už uvedenými znásobuje dôvody tzv. útekovej väzby, preto najvyšší súd dospel*

k jednoznačnému presvedčeniu, že väzbu obvineného nie je možné nahradiť dohľadom probačného a mediačného úradníka, a to ani za súčasného uloženia primeraných povinností a obmedzení. Nahradenie väzby s poukazom na skutočnosti, ktoré zakladajú dôvody väzby sa v danom prípade javí ako celkom nedostatočné. “

53. Judikatúra českého ústavného súdu k útekovej väzbe, ktorá v slovenskom práve zodpovedá § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, je veľmi bohatá a príležitostne ju ústavný súd využíva ako prameň podnetov pre jeho rozhodovanie. Napríklad v náleze sp. zn. III. ÚS 566/03 z 1. apríla 2004 český ústavný súd konštatoval, že hrozba vysokým trestom sama osebe zakladá dôvodnosť obavy pred vyhýbaním sa trestnému stíhaniu a tým naplneniu odôvodnenosti väzby podľa § 67 písm. a) českého Trestného poriadku (ktoré zodpovedá § 71 ods. 1 písm. a) slovenského Trestného poriadku, pozn.). Musí však ísť o konkrétnu hrozbu, ktorá je podložená jedinečnými špecifickými okolnosťami spáchaného skutku v spojení s ďalšími aspektmi danej trestnej veci, a to v rámci rozpätia trestnej sadzby ustanovenej Trestným zákonom. Typová hrozba vysokého trestu sama osebe bez ďalšieho pre naplnenie uvedeného väzobného dôvodu nie je postačujúca. Hrozbou vysokým trestom je, pokiaľ je možné predpokladať uloženie trestu odňatia slobody vo výmere aspoň najmenej okolo ôsmich rokov [nálezy českého ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 3294/09, sp. zn. I. ÚS 2208/13, I. ÚS 2665/13]. Aj neprávoplatné odsúdenie môže byť pritom posúdené ako okolnosť, ktorá zvyšuje hrozbu z úteku (napr. uznesenie českého ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 3219/11 zo 16. novembra 2011 a ďalšie), pričom takáto skutočnosť môže predstavovať zásadnú zmenu situácie vo vzťahu k odôvodnenosti útekovej väzby, keďže riziko úteku alebo skrývania sa je podstatne zvýšené.

54. Aj Európsky súd pre ľudské práva považuje závažnosť trestu, ktorému obvinený čelí, za relevantný aspekt pri hodnotení rizika, že ujde alebo sa bude skrývať. Zároveň však upozorňuje, že závažnosť vznesených obvinení (a z toho vyplývajúca závažnosť hroziaceho trestu) nemôže však sama osebe slúžiť ako ospravedlnenie dlhotrvajúcej väzby [rozsudok vo veci *Iljiov proti Bulharsku* (sťažnosť č. 33977/96)].

55. Ústavný súd v súvislosti s predstavenou argumentáciou najvyššieho súdu nezistil, že by jeho závery boli v rozpore s ústavou či dohovorom a nevyplýva z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Najvyšší súd pri rozhodovaní o sťažnosti prokurátora ÚŠP proti uzneseniu špecializovaného trestného súdu postupoval v medziach svojich právomocí, pričom jeho námietkami sa zaoberal v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že sťažovateľ dostal odpoveď na všetky podstatné okolnosti prípadu. Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ktoré sú dostatočne odôvodnené.

56. V tomto kontexte ústavný súd pripomína, že nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov. NeprisluCHA mu hodnotiť správnosť skutkových záverov, či právneho posúdenia veci všeobecnými súdmi, pretože nie je prieskumným súdom, nadriadeným súdom a ani ochrancom zákonnosti. Súdna moc je v Slovenskej republike rozdelená medzi všeobecné súdy a ústavný súd, čo vyplýva aj z vnútornej štruktúry ústavy (siedma hlava má dva oddiely, kde prvý upravuje ústavné súdnictvo a druhý všeobecné súdnictvo). Pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti ústavný súd nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prisluCHA interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým ako „pánom zákonov“ prisluCHA chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o ústavnej sťažnosti pre porušenie základného práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, či nie sú arbitrárne alebo svojvoľné s priamym dopadom na niektoré zo základných práv a slobôd (*mutatis mutandis* I. ÚS 42/2020).

57. Ústavný súd uzatvára, že z obsahu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu nevyplýva, že by toto rozhodnutie trpelo chybou arbitrárnosti či zjavnej neodôvodnenosti. Ústavný súd po oboznámení sa s jeho obsahom konštatuje, že najvyšší súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia Trestného poriadku podstatné pre posúdenie veci adekvátne a ústavne udržateľne interpretoval a aplikoval, jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne a právne akceptovateľné. Zo záverov, ku ktorým dospel najvyšší súd pri posudzovaní podmienok vzatia sťažovateľa do väzby v jeho trestnej veci, pritom nevyplýva jednostrannosť alebo taká aplikácia príslušných ustanovení Trestného poriadku, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu, a najvyšší súd dôsledne skúmal aj okolnosti, ktoré podmieňujú nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka, nielen z hľadiska relevantných zákonných ustanovení Trestného poriadku, ale aj z hľadiska rešpektovania základných práv a slobôd sťažovateľa garantovaných ústavou a dohovorom.

58. Ústavný súd konštatuje, že skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o porušení základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 a 3 dohovoru, a to napadnutým uznesením najvyššieho súdu.

59. Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade niet žiadnej spojitosti medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a namietaným porušením základného práva na osobnú slobodu sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 1 ústavy a jeho právom na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 a 3 dohovoru, preto ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

III.2 K namietanému porušeniu čl. 1 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením najvyššieho súdu

60. Ustanovenie čl. 1 ods. 1 ústavy patrí medzi základné interpretačné pravidlá tvorby a aplikácie právneho poriadku Slovenskej republiky vyjadrujúce princíp právneho štátu a princíp právnej istoty. Uvedené základné, resp. všeobecné pravidlá a zásady nemajú charakter samostatne uplatňovaného práva. Ich porušenie možno namietat' len súčasne s ochranou konkrétnych základných práv a slobôd zaručených ústavou (resp. medzinárodnou zmluvou). Keďže v posudzovanej veci nebolo zistené porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením najvyššieho súdu, nemohlo dôjsť ani k porušeniu týchto základných interpretačných, resp. aplikačných pravidiel.

61. Aj vo vzťahu k tejto časti ústavnej sťažnosti neostávalo ústavnému súdu iné, iba ju odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

62. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v petite jeho ústavnej sťažnosti nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody podľa ústavy, alebo ľudského práva alebo základnej slobody podľa kvalifikovanej medzinárodnej zmluvy, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. októbra 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu